

10/07/2020

Detecció de models mentals com a possibilitats semàntiques per a l'anàlisi del pensament social

En aquest treball s'analitza si és factible donar compte dels mecanismes cognitius que orienten l'aparició de biaixos en el pensament social mitjançant la detecció de possibilitats semàntiques. Per a tal fi, els autors es basen en els postulats de la teoria dels models mentals de Johnson-Laird, amb l'objecte de mostrar, en aquest cas particular i a manera d'exemple, els estereotips de gènere.

istockphoto-g-stockstudio

Hi ha una estreta relació entre la construcció de representacions mentals de la realitat social i ser un pensador crític respecte aquesta mateixa. Els treballs de Johnson-Laird i els seus col·laboradors (p. Ex., Johnson-Laird, 2010; Quelhas i Johnson-Laird, 2017; Quelhas, Esquinça i Johnson-Laird, 2017) han mostrat que l'activitat inferencial humana no només considera aspectes referits al raonament general, sinó que també obeeix a les interaccions socials i culturals que les persones estableixen amb món real i quotidià.

En altres paraules, els seus plantejaments, en termes generals, parteixen de la idea que per entendre com opera el raonament humà resulta necessari considerar tant la semàntica com el coneixement general, així com les creences preexistents dels subjectes. Les investigacions de

Johnson-Laird (p. Ex., 1983, 2006, 2010) es dirigeixen, en la seva teoria dels models mentals, a verificar la construcció cognitiva de models mentals semblants i anàlegs a la realitat. Des de la nostra perspectiva, donem suport a la següent premissa: la seva connexió amb el pensament social es plasma en la manera com les persones processen la informació circumdant, ja que creen en la seva ment possibilitats semàntiques que, de fet, els permeten resignificar la realitat quotidiana.

La complexitat i vincle del pensament social amb l'aplicació d'altres capacitats cognitives d'ordre superior, com diuen Benejam (2002) i Santisteban (2004), es plasma en la formulació de judicis i opinions. Sota aquesta mirada i, segons la nostra visió, la detecció de models mentals mitjançant les possibilitats semàntiques que estableix la teoria de Johnson-Laird fa possible indagar el pensament social a través dels biaixos i creences que donen compte d'aspectes referits a situacions i interaccions quotidianes. Per això, el mètode de detecció que hem aplicat sobre el discurs social ens va permetre constatar que la distorsió de les creences estereotipades està associada directament amb la presència de models mentals connectats, en aquest cas, amb el contingut de gènere. El seu alt interès pedagògic el podem observar, per exemple, en la formació ciutadana, on la seva aplicació pot resultar aclaridora i relativament fàcil per a indagar en el pensament social i crític de l'alumnat. En efecte, la detecció de models mentals apareix com a una opció d'anàlisi de tasques amb enunciats propis de les ciències socials i humanes.

Leyla Danae Torres Bravo

Universitat de Talca

Joaquín Gairín Sallán

Departament de Pedagogia Aplicada

Universitat Autònoma de Barcelona

joaquin.gairin@uab.cat

Referències

Detección de modelos mentales como posibilidades semánticas para el análisis del pensamiento social / Detection of mental models as semantic possibilities for the analysis of social thought, *Cultura, Lenguaje y Representación / Culture, Language and Representation. Revista de Estudios Culturales de la Universitat Jaume I*. ISSN 1697-7750 · VOL. XXI\2019, pp. 157–172 , DOI: [HTTP://DX.DOI.ORG/10.6035/CLR.2019.21.9](http://dx.doi.org/10.6035/CLR.2019.21.9)

[View low-bandwidth version](#)